

PROCEDURI DECIZIONALE SUPRANAȚIONALE

Statele membre ale Uniunii Europene au convenit să-și transfere o parte dintre puteri instituțiilor UE, în anumite domenii politice, ca rezultat al aderării lor la UE. Astfel, instituțiile UE adoptă decizii supranaționale cu efecte obligatorii în cadrul procedurilor lor legislative și executive, al procedurilor bugetare, al procedurilor de numire și al procedurilor cvasi-constituționale.

ISTORIC ([1.1.1](#), [1.1.2](#), [1.1.3](#), [1.1.4](#), [1.1.5](#))

Tratatul de la Roma a investit Comisia cu competențe de propunere și de negociere, în principal în domeniul legislației și al relațiilor economice externe, și a atribuit competențe decizionale Consiliului sau, în cazul numirilor, reprezentanților guvernelor statelor membre. Tratatul a acordat Parlamentului competență consultativă. Rolul Parlamentului a crescut treptat, atât în sfera bugetară, ca rezultat al reformelor din 1970 și 1975, cât și în sfera legislativă, odată cu Actul Unic European și cu toate celelalte tratate, începând cu Tratatul de la Maastricht, prin care s-a introdus coDecizia cu Consiliul și s-a extins rolul Parlamentului în ceea ce privește numirile. Actul Unic European a investit, de asemenea, Parlamentul cu puterea de a autoriza ratificarea tratatelor de aderare și de asociere; Tratatul de la Maastricht a extins această competență asupra anumitor tipuri de tratate internaționale. Tratatul de la Amsterdam a avut un rol deosebit pentru progresul Comunității spre democratizare, prin simplificarea procedurii de codecizie, extinderea ei la noi domenii și întărirea rolul Parlamentului în numirea Comisiei. Ulterior, Tratatul de la Nisa a extins considerabil competențele Parlamentului. Pe de o parte, procedura de codecizie (în care Parlamentul are aceleași competențe ca și Consiliul) a fost aplicată în aproape toate domeniile noi în care Consiliul era abilitat să hotărască cu majoritate calificată. Pe de altă parte, Parlamentul a dobândit aceleași competențe ca și statele membre în ceea ce privește sesizarea Curții de Justiție. Tratatul de la Lisabona este un alt pas calitativ important spre egalitatea deplină cu Consiliul în ceea ce privește legislația și finanțele UE.

PROCEDURI LEGISLATIVE[1]

A. Procedura legislativă ordinară (articolele 289 și 294 din TFUE) .a

1. Domeniul de aplicare

Tratatul de la Lisabona a adăugat alte 40 de temeuri juridice, în special în domeniul justiției, libertății și securității și în agricultură, în baza cărora Parlamentul hotărăște acum în privința actelor legislative pe picior de egalitate cu Consiliul. În consecință, procedura legislativă ordinară, denumită anterior procedura de codecizie, se aplică în

cazul a 85 de temeieri juridice. Procedura legislativă ordinară include votul cu majoritate calificată (VMC) în Consiliu (articolul 294 din TFUE). Cu toate acestea, procedura nu se aplică în câteva domenii importante, care necesită unanimitate în Consiliu, de exemplu în cazul politicii fiscale privind impozitarea directă sau în cazul aspectelor transnaționale ale dreptului familiei.

2. Procedura

Procedura legislativă ordinară urmează aceiași pași ca și fosta procedură de codecizie. Cu toate acestea, formularea din TFUE s-a modificat considerabil, tocmai pentru a sublinia rolurile egale ale Consiliului și Parlamentului în cadrul procedurii.

a. Propunerea Comisiei

b. Prima lectură în Parlament

Parlamentul își adoptă poziția cu majoritate simplă.

c. Prima lectură în Consiliu

Consiliul își adoptă poziția prin VMC.

În domeniul securității sociale și în cel al cooperării polițienești și judiciare în materie penală, propunerea poate fi prezentată Consiliului European la cererea unui stat membru (articolele 48 și 82 din TFUE), iar aceasta suspendă procedura legislativă ordinară până când Consiliul European retrimite chestiunea Consiliului (în termen de cel mult patru luni). În cazul articolului 82, statele membre, în număr de minimum nouă, pot hotărî să continue deliberările pe baza cooperării consolidate (articolul 20 din TUE și articolele 326-334 din TFUE).

În cazul în care Consiliul aprobă poziția Parlamentului, actul este adoptat în formularea corespunzătoare poziției Parlamentului.

d. A doua lectură în Parlament

Parlamentul primește poziția Consiliului și are la dispoziție trei luni pentru a lua o decizie. Acesta poate:

- să aprobe propunerea în forma modificată de Consiliu sau să nu ia nicio decizie; în ambele cazuri, actul este adoptat în forma modificată de Consiliu;
- să respingă poziția Consiliului cu majoritatea absolută a deputaților; actul nu este adoptat, iar procedura se suspendă;
- să adopte, cu majoritatea absolută a deputaților, amendamente la poziția Consiliului, care apoi sunt trimise Comisiei și Consiliului, în vederea emiterii unui aviz.

e. A doua lectură în Consiliu

- În cazul în care Consiliul, în urma votării cu majoritate calificată a amendamentelor Parlamentului și în unanimitate a celor care au obținut un aviz negativ din partea Comisiei, aprobă toate amendamentele Parlamentului în termen de maximum trei luni de la primirea acestora, actul este adoptat.
- În caz contrar, în termen de șase săptămâni, este convocat comitetul de conciliere.

f. Concilierea

- Comitetul de conciliere este format dintr-un număr egal de reprezentanți ai Consiliului și ai Parlamentului, asistați de Comisie. Acesta analizează pozițiile Parlamentului și Consiliului și dispune de șase săptămâni pentru a cădea de acord asupra unui proiect comun validat de un vot cu majoritate calificată al reprezentanților Consiliului și de majoritatea reprezentanților Parlamentului.
- În cazul în care comitetul nu ajunge la un acord cu privire la proiectul comun în termenul stabilit, procedura este oprită și actul nu este adoptat.
- În cazul în care se ajunge la un acord, proiectul comun este trimis Consiliului și Parlamentului pentru aprobare.

g. Încheierea procedurii (a treia lectură)

- Consiliul și Parlamentul au la dispoziție șase săptămâni pentru aprobarea proiectului comun. Consiliul hotărăște cu majoritate calificată, iar Parlamentul cu majoritatea voturilor exprimate;
- actul este adoptat în cazul în care Consiliul și Parlamentul aprobă proiectul comun;
- în cazul în care una dintre instituții nu-l aprobă până la termenul-limită, procedura ia sfârșit, iar actul nu este adoptat.

În ultimii câțiva ani, numărul acordurilor în primă lectură realizate pe baza unor negocieri informale între Consiliu și Parlament a crescut semnificativ.

Câteva clauze-pasarelă îi permit Consiliului European să extindă aplicarea procedurii ordinare la domenii exceptate de la aceasta (de exemplu, politica socială: articolul 153 alineatul (2)).

B. Procedura de consultare

Înainte de luarea unei decizii, Consiliul trebuie să ia în considerare avizul Parlamentului și, dacă este necesar, pe cel al Comitetului Economic și Social și al Comitetului Regiunilor. Acest lucru este necesar întrucât, fără o astfel de consultare, actul este ilegal și poate fi anulat de către Curtea de Justiție (a se vedea hotărârea în cauzele 138 și 139/79). Atunci când Consiliul intenționează să modifice substanțial propunerea, se impune din nou consultarea Parlamentului (hotărârea în cauza 65/90).

C. Procedura de aprobare

1. Domeniul de aplicare

Ca rezultat al intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona, procedura de aprobare se aplică în special clauzei de flexibilitate bugetară orizontală, conform celor stipulate la articolul 352 din TFUE (fostul articol 308 din TCE). Alte exemple sunt acțiunile de combatere a discriminării (articolul 19 alineatul (1) din TFUE) și aderarea la Uniune (articolele 49 și 50 din TUE). În plus, aprobarea Parlamentului este necesară pentru acordurile de asociere (articolul 217 din TFUE), pentru aderarea Uniunii la CEDO (articolul 6 alineatul (2) din TUE) și pentru acordurile care stabilesc un cadru instituțional specific cu implicații bugetare majore sau care privesc domenii în care se aplică procedura legislativă ordinară (articolul 218 alineatul (6) din TFUE).

2. Procedura

Parlamentul examinează proiectul de act trimis de Consiliu și decide dacă îl aprobă sau nu (nu îl poate modifica), cu majoritatea absolută a voturilor exprimate. Tratatul nu îi acordă Parlamentului niciun rol formal în fazele premergătoare ale procedurii de examinare a propunerii Comisiei, dar, ca rezultat al acordurilor interinstituționale, implicarea informală a Parlamentului a devenit o practică obișnuită (a se vedea Regulamentul de procedură al Parlamentului).

PROCEDURA BUGETARĂ (1.2.5)

PROCEDURILE DE NUMIRE

- A.** Parlamentul alege Președintele Comisiei (articolul 14 alineatul (1) din TUE) (a se vedea, de asemenea, [1.3.8.](#)).
- B.** Consiliul European, hotărând cu majoritate calificată, numește Înaltul Reprezentant pentru politica externă și de securitate (articolul 18 alineatul (1) din TUE).
- C.** Consiliul, hotărând cu majoritate calificată, adoptă:
- lista celorlalte persoane cărora le propune numirea ca membri ai Comisiei, de comun acord cu Președintele ales (articolul 17 alineatul (7) din TUE).
- D.** Consiliul adoptă:
- lista membrilor Curții de Conturi (articolul 286 din TFUE), după consultarea Parlamentului și în conformitate cu propunerile înaintate de către statele membre;
 - lista membrilor și a membrilor supleanți ai Comitetului Regiunilor și Comitetului Economic și Social European, întocmită conform propunerilor făcute de fiecare dintre statele membre (articolele 301, 302 și 305 din TFUE).
- E.** Parlamentul alege Ombudsmanul European (articolul 228 din TFUE).

ÎNCHEIEREA ACORDURILOR INTERNAȚIONALE

Dobândind personalitate juridică, Uniunea poate încheia acum acorduri internaționale (articolul 218 din TFUE). Tratatul de la Lisabona impune aprobarea Parlamentului European pentru orice acord încheiat în domeniul politicii comerciale comune, precum și în domeniile ale căror politici se adoptă conform procedurii legislative ordinare în cadrul UE. Cu excepția acordurilor de asociere și de aderare, Consiliul hotărăște cu majoritate calificată asupra acordurilor care riscă să prejudicieze diversitatea culturală și lingvistică a Uniunii și a acordurilor din domenii în care, pentru adoptarea actelor interne, ar fi necesară unanimitatea.

- Procedură: Comisia sau Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate (ÎR) prezintă recomandări Consiliului, Consiliul definește mandatul pentru negocieri și numește negociatorul Uniunii (din cadrul Comisiei sau pe ÎR), însărcinat cu purtarea negocierilor; Parlamentul European trebuie informat de îndată și pe deplin pe parcursul tuturor etapelor procedurii (articolul 218 alineatul (10)).

- Decizie: Consiliul, hotărând cu majoritate calificată, cu excepția domeniilor menționate mai sus.
- Rolul Parlamentului: aprobare, pentru majoritatea acordurilor (a se vedea mai sus), consultare, în cazul acordurilor care țin strict de domeniul afacerilor externe și politicii de securitate.

PROCEDURI CVASI-CONSTITUȚIONALE

A. Sistemul de resurse proprii (articolul 311 din TFUE)

- Propunerea: Comisia;
- Rolul Parlamentului: consultare;
- Decizie: Consiliul, în unanimitate, cu condiția aprobării de către statele membre în conformitate cu respectivele lor cerințe constituționale.

B. Dispoziții pentru alegerea Parlamentului prin vot universal direct (articolul 223 din TFUE)

- Propunerea: Parlamentul;
- Decizie: Consiliul, în unanimitate, după obținerea aprobării Parlamentului și după aprobarea de către statele membre, în conformitate cu respectivele lor cerințe constituționale.

C. Adoptarea Statutului deputaților în Parlamentul European [articolul 223 alineatul (2) din TFUE] și Statutul Ombudsmanului [articolul 228 alineatul (4) TFUE]

- Propunerea: Parlamentul;
- Rolul Comisiei: aviz;
- Rolul Consiliului: aprobare (cu majoritate calificată, cu excepția normelor sau condițiilor care reglementează regimul fiscal al deputaților sau foștilor deputați, caz în care este necesară unanimitatea);
- Decizie: Parlamentul.

D. Modificarea protocolului privind Statutul Curții de Justiție (articolul 281 din TFUE)

- Propunerea: Curtea de Justiție (după consultarea Comisiei) sau Comisia (după consultarea Curții de Justiție);
- Decizie: Consiliul și Parlamentul (prin procedura legislativă ordinară).

ROLUL PARLAMENTULUI EUROPEAN

La Conferința interguvernamentală din 2000 (CIG), Parlamentul a făcut un număr de propuneri în vederea extinderii domeniilor în care se aplică procedura legislativă ordinară (anterior procedura de codecizie). De asemenea, Parlamentul și-a exprimat în mod repetat opinia potrivit căreia, în cazul schimbării de la unanimitate la majoritate calificată, procedura de codecizie ar trebui să se aplice în mod automat. Tratatul de la Nisa a sprijinit această poziție, dar nu a aliniat complet majoritatea calificată și codecizia. Ca rezultat, simplificarea procedurilor a fost una dintre principalele chestiuni

discutate la Convenția privind viitorul Europei. S-a propus desființarea procedurilor de cooperare și consultare, simplificarea procedurii de codecizie și extinderea acesteia în vederea acoperirii întregului domeniu legislativ, precum și limitarea procedurii de aviz conform la ratificarea acordurilor internaționale. Multe dintre aceste îmbunătățiri au fost incluse în Tratatul de la Lisabona ([1.1.5](#)).

În ceea ce privește numirile, Tratatul de la Lisabona nu a reușit să reducă numărul diferitelor proceduri, deși s-a realizat o anumită raționalizare. Unanimitatea se mai aplică încă în unele cazuri și tinde să provoace dispute politice, reducând influența Parlamentului. După intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona au fost realizate unele progrese, cu trecerea de la unanimitate la majoritatea calificată în cea ce privește numirea Președintelui Comisiei. În plus, Tratatul de la Lisabona prevede alegerea Președintelui Comisiei de către Parlament. Numirea Președintelui ales, după consultări corespunzătoare cu Parlamentul, trebuie să țină seama de rezultatele alegerilor europene. Acest lucru pune în evidență legitimitatea politică și responsabilitatea publică a Comisiei Europene. Aceste prevederi au fost aplicate, pentru prima dată, după alegerile pentru Parlamentul European din 2014. Consiliul European și-a dat acordul pentru ca Jean-Claude Juncker să fie desemnat ca Președinte al Comisiei Europene, deoarece, în urma alegerilor, Partidul Popular European (PPE) a constituit cel mai mare grup din Parlamentul European.

Martina Schonard
05/2019

